

f 3. — insturen (zooveel kost het werk) kan het boek verschijnen. Het adres is: Fr. Zimmermann, Oftersheim, Mannheimerstr. 126, Post Schwetzingen, Freistaat Baden.

Natuurlijk zijn wij gaarne bereid, eventuele kleine bijdragen in ontvangst te nemen en op te zenden.

Vier Ambachtstr. 81a. Rotterdam.

JANSSEN EN WACHTER.

Gifmengers. — Naar aanleiding van „De Gifmengers” in De Lev. Nat. van 1 Oct. het volgende.

Op het buitentje van mijn grootvader te Serooskerke (W.) werden eenige uit het nest gevallen jonge merels in een kooi buiten geplaatst; de tralies zoodanig verbogen dat de ouden goed bij de kleinen konden om ze te voeren. Den volgenden morgen vond men de diertjes alle met de bekjes vol klei gestopt dood liggen.

In mijn tuin in Middelburg waren jonge lijsters uitgekomen. Een er van werd door mijn buurman gevangen en gekortwiekt. Hij wist echter weer in mijn tuin te komen waar ik hem op den grond en op lage takjes zag scharrelen. Den volgenden morgen vond ik hem met een diepe wond in zijn keel dood liggen. Een roofvogel of kat zou hem opgegeten hebben. Wij meenden dus dat de vader of moeder hun verminkt (gekortwiekt) jong hadden gedood. Wat denkt u van deze voorbeelden?

Middelburg, 29. Oct. '23.

A. OGTEROP

Herfstbeweging. — 11 October was er op 't land tusschen de Meern en Montfoort een troep van eenige duizendtallen kieviten.

Heden 18 Oct. verzamelde er zich weer een heel groot aantal. Er waren er echter minder dan verleden week.

Montfoort, 18 Oct. 1923.

C. J. v. HEEMSKERCK.

Nieuws van Rottumeroog Wadden en Platen. — Op Rottumeroog broedden dit jaar ook weer enkele paren *Larus canus*, eveneens op de Noordwestplaat. Bij de boerderij hield zich een paartje *zwarte Roodstaartjes* op, dat daar ook reeds een paar weken eerder (ik was op Rottumeroog 7, 8 en 9 Juli), zijn waargenomen als vliegenvangertjes, bepaald door de grauwe kleur en de wijze, waarop de beide roodstaartjes vanaf het wrakhouthek vliegjes vingen. Van broeden of verzorging van jongen was niets te bemerken tijdens mijn verblijf. De voogd had er ook niets van bemerkt. Toch aardig, zwarte roodstaartjes op Rottumeroog, zouden zij de boerderij voor een rotsklomp hebben aangezien?

Ook moet er weer een *koekoek* op het eilandje zijn groot gebracht. (Vgl. „Vogeltrek op Rottumeroog. Brouwer en Verwey, Ardea 1922). Een *zanglijster* hield zich op in de duindoorns achter de loods van den reddingsschipper. Van vroegen trek heb ik weinig gemerkt. 'n Enkele *kokmeeuw* of *kievit* en 'n *gierzwaluw* (van de Groningsche kust?) lieten zich zien en passeerden in W. richting.

Later op de platen tusschen R. en Schiermonnikoog zijnde (Noordwest- en Boschplaat en Simonszand) zagen wij wel hoe hoog in de lucht in groote cirkels *Sterns* zich gereedmaakten voor den terugtocht naar het Westen. Het was een prachtig gezicht die zilverwitte vogels hoog in de blauwe lucht te zien manoeuvreren!

Op de Bankplaat passeerden ook enkele *Gr. Sterns* (*St. cantiaea*), die vroeger in zoo'n groote massa op Rottumeroog genesteld hebben. Zeer waarschijnlijk broeden zij nog in enkele paartjes op het Simonszand, waarop nog enkele kleine duintjes staan en voortdurend enkele *Gr. Sterns* met vischjes af en aanvlogen.

Op de slijkerige platen wemelde het reeds weer van wulpen, meeuwen, sterns, scholkesters en strandloopers. Vogels wier broedsel mislukt is of die ongetrouwd gebleven zijn? Van de bergeenden dreven heele koppels op zee, vooral bij de Oostpunt van Schiermonnikoog. Toen wij daar samen langs zeilden kwamen wij telkens een troepje tegen, het mannetje rondvliegend heesch en angstig roepend, het wijfje bleef de jongen vergezellen. Als wij dicht naderden dook de heele familie onder. Ook de bergeenden-moeders dragen haar jongen op den rug.

Geweldig groot was soms bij de samenvoeging van twee stroomrichtingen het aantal kwallen. Randen van een paar meter breedte en enkele kilometers lang dreven op den

stroom mee naar binnen of buiten. Zelden lichtte de zee zoo mooi als in den nacht van 13 op 14 Juli op de reede Schiermonnikoog. De golven waren zilverwit gekamd. Als wij een peilstok in het water staken, ontstond er een breede groenzilveren zuil. Dat het verschijnsel zoo goed waar te nemen was lag stellig in het warme weer (de hittegolf van begin Juli!) en aan de kalme zee.

Ten slotte nog dit. Reeds eerder heb ik in dit blad het een en ander over *libellentrek* in den herfst verteld. Thans moet ik melding maken van een grooten zomertrek van libellen op de dagen, die ik met de beide zoons van den strandvoogd van Rottumeroog op het Wad doorbracht. Reeds op het eilandje kwamen velen overvliegen, meestal laag boven den grond. Keurig volgden zij de buitenduintjes tot het rijshout, waar de duinen in de strandvlakte, de Oosterhors overgaan. Bijna zonder uitzondering zetten alle libellen (meest *Sympetrum vulgatum* en *Libellula quadrimaculata*) bij het rijshout (waar ook vele rustten) koers over de hors naar den Duitschen kant, naar Borkum. Dinsdag 10 Juli zijn er honderden de Boschplaat gepasseerd, sommige vlak langs de strandlijn, maar de meeste dwars over linea recta in W.N.W. richting.

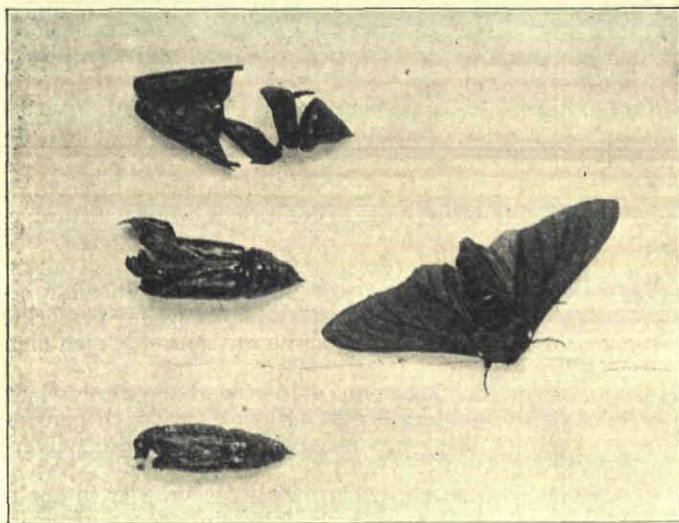
Wie heeft elders in de eerste Juli-helft libellentrek waargenomen?
Zutphen.

F. KOSTER.

Een merkwaardige vlinder. — Ongeveer een jaar geleden trof ik op een deur een Spanrups aan, die mij het eerste oogenblik deed denken aan een daartusschen beknelde geraakt takje. Daar zij veel kans had verpletterd te worden, nam ik haar mede, waarbij ik bemerkte, dat zij zich met eenig spinsel had vastgezet, en dus blijkbaar van plan was zich te verpoppen. Daarom kreeg de rups onderdak in een wijde flesch met wat aarde en

een takje van een in de nabijheid staande pereboom en nog enkele bladeren. Na twee dagen was ze verdwenen in de aarde. De flesch is den geheelen winter blijven staan en zelfs gedurende eenigen tijd vergeten.

't Was, meen ik, Maart of begin April, dat ik eens ging kijken wat er nog van over was. Bij het leegschudden van de flesch, vond ik een gladde bruine pop, benevens een ledig omhulsel. Dat begon merkwaardig te worden, want het was niet mogelijk, dat de ledige huid zich bij het vullen van de flesch tusschen de aarde had bevonden. De pop kreeg weer een plaatsje in de flesch, die van verse aarde voorzien werd. Eenigen tijd later vond ik de ledige huls,

De zwarte Peper- en Zoutvlinder met zijn drietal pophulsels.

maar . . . geen vlinder. Bij onderzoek bleek, dat de pop nogmaals van costuum verwisseld was, en daarbij zich blijkbaar wat dieper in de aarde gewerkt had.

Eindelijk, 2 Juni, zag ik des middags de vlinder tegen een takje zitten. Deze was koolzwart, met een geringe nuanceering naar bruin, en bezat, behalve een typische, maar weinig afstekende geaderde tekening op de bovenvleugels, nog drie witte stippen; één op den rug en ter weerszijden van het borststuk.

Ik maakte een foto van „het geval” en, omdat ik zelf niet zoo thuis ben in de vlinderwereld, vroeg ik raad aan Dr. van der Sleen. Deze determineerde al gauw: Peper en Zout-